

המכון לאמנות במכללת אורנים. 17 בוגרים

וולאא שחאדה, צילום: הדר סיפן

בוגרי [המכון לאמנות באורנים](#) מציגים פרויקט גמר במתכונת של מיני-תערוכת-יחיד, במסגרת התערוכה שנפתחה בסוף השבוע שעבר ותוצג עד 15.7. תערוכת הגמר מסכמת ארבע שנות לימוד ועשייה אמנותית רבת-תחומית. התנאים החברתיים, האנושיים והפוליטיים הייחודיים של אורנים - מקום יוצא דופן בשלוותו ובשוויון החברתי שהוא מציג - מבעבעים בין ובתוך היצירות. מגוון הזהויות של הבוגרים עולה בבירור מתוך עבודותיהם, שרובן ככולן נראות כאילו נמלטו מרשות הכלל אל עולמם הפרטי. אך בסיטואציה של תערוכת הגמר העולם הזה מוצג לראווה, לעתים באופן ביישני וחסר, לעתים בחושפנות-יתר בוסרית, זועקת וכמעט מביכה את המתבונן.

אוצר התערוכה **פריד אבו שקרה** היטיב לייצר מסלול צפייה העובר בין הפרויקטים מבלי להפוך אותם לבליל אחד אך מבלי להציב חומות גבוהות. יש קשר תימטי בין חלק מהסמיכויות בהצבה, שלפעמים עובד לטובת העניין ומאפשר לראות את המהלך הלימודי שמאחורי העבודות. כך למשל ניכר עיסוק רב בתחריט והדפס, בהרחבת המחקר הביוגרפי (קצת) מעבר לאישי והמייד, ובהצבה מהוקצעת גם כאשר העבודות עצמן אינן מאוד חזקות.

עבודתה של ג'נאת אמארה עוסקת במרחב הביתי ובאלימות הסמויה המופעלת כלפי נשים בחברה הערבית (גם במקרים שבהם לא מדובר באלימות פיזית) באמצעות הדרישות החברתיות והדיכוי המגדרי. אמארה הציבה סלון ביתי בורגני ומזמין, אך כאשר המבקרים בתערוכה מתרווחים על הספה הם נחשפים למניפסט "ג'יהאד" פמיניסטי, שהיא מטיחה בהם מעל מסך הטלוויזיה. הסרט, שמאפיל על שאר העבודות בפרויקט הגמר, עשוי במתכונת סכימטית של סרטי שאהידים היוצאים למשימת התאבדות. האישה הדוברת בסרט היא השאהידה, אך משימתה המאתגרת מתמקדת במשאת נפש קטנה, פשוטה ואנוכית, לצאת ליום חופש. יום חופש אחד, שיוקדש לה עצמה, ובמסגרתו היא מתחייבת ליהנות מכל רגע, לא לבזבז זמן ומשאבים ולחזור עמוסה בקניות של בגדי הקיץ הנחוצים לילדים. זהו סוף עצוב להצהרה מבטיחה. זהו? זה הכול? אמא לחמישה תצא ליום חופש אחד ואת רובו ככולו תקדיש לקניות עבור בני ביתה? הנה לכם עוד ג'יהאד שכשלנו ידוע מראש.

שירי כהן וינוגרד יצרה סביבה של אתר היכרויות ממותג היטב, המיועד לקהל יעד של בני "הדור השלישי", נכדיהם של נפגעי השואה. "הולופוסט" הינו, לדבריה "יוזמה אמנותית קהילתית המשמשת כלי לחיבור רגשי ורומנטי לבנות ובני הדור השלישי לשואה. מתקיים באתר שיח ציבורי ער במסגרתו מועלים תכנים רבים היוצרים דיון כן ובעל מאפיינים של קבלה, תמיכה ושיתוף". הצגת הפרויקט חסרה קורטוב של אירוניה עצמית.

לא כך הפרויקט המצולם של **מוניק גואטה**, שמציגה פנורמה של מצבים אבסורדיים, מגוחכים ומפתיעים, "רשת קשרים של זיכרונות, מאורעות ותשוקות. ביטוי חזותי, מעין רפלקס הקאה של מה ששקע בתת־מודע ופרץ החוצה". העבודות מודפסות בגודל אחיד, בצבעוניות עזה ופתיינית ובמראה מבהיק במכוון, על רקע קיר בירוק דשא חריג ומקסים.

עבודה אחת, לא גדולה, של **שמש הווארי זועבי** בולטת במיוחד: אישה מתגלחת. ציור שמן ריאליסטי הנראה כמחווה לפופ ארט; מעשה התרסה; מעלה שאלות על העידן הפוסט מגדרי שבו אנו חיים, או שלא. קשה להבין את הקשר בין הציור החזק הזה, שמעיד על יכולת ועל כיוון מעניין, לבין עבודות הרישום והתחריט, ברמת הסקיצה, המופיעות לצידו.

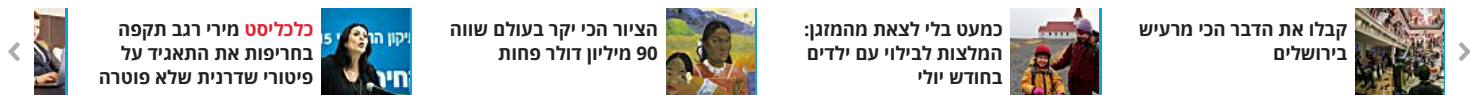
אבירו לילו, צילום: הדר סייפן

אילה אופיר מציגה בחדר קטנטן ונפרד פרויקט עדין ואינטימי. היא יוצרת דמויות

מיניאטוריות מפלסטלינה בסצנות רגעיות, לצד ספינה מיטלטלת עשויה בגדי עבודה קיבוציים. אופיר מייחסת את העבודה לקשר בינה לבין אביה, לסיפורי ילדות המתערבבים במציאות חיים בוגרים ולתהליכי פרידה ומפגש עם המוות.

במיצב המרשים של **וולאא שחאדה** מובייל ענק עשוי מעצמות בעלי חיים שנאספו בשדות, חוסם את החלל אך גם מפתה להיכנס ולהלך סביבו. ספק גוף תלוי ספק נשמה העולה השמימה. "חזון עצמות יבשות" בהמי וחסר תקווה. ברקע נשמעים צלילים עדינים של פעמון רוח, אשר יוצרים דיסוננס במפגש עם תנועת העצמות. במקום טקסט הסבר שחאדה מייחסת את עבודתה לשיר של איליא אבו מאדי "ארץ אבותיי עלייך השלום" שהוא מעין הצהרת אמונים לארץ האבות הנטושה, המבטיחה חיי אומללות נצחית.

ממש לצידה שדה הקוצים של **אבירו לילו**, בן יחיד בשנתון נשי, משכיל לחבר בין הטבעי למלאכותי, מרכיב מערכת כאילו-ביולוגית של צמח משתרע, בעל חזות מאיימת ושבירית כאחד. הזרדים היבשים העשויים קרטון נראים כאילו איבדו את כוחם ואילו המבנה המולקולרי, המשכי ועקבי נראה כבעל פוטנציאל להיאחז בקרקע ולהמשיך לחיות, אולי במצב רדום.

Recommended by מרחבי הרשת

תרבות אמנות ביקורת אמנות

מצפון תיפתח הבשורה: שתי תערוכות בוגרים שנוסכות תקווה

התערוכות של בוגרות המכון לאמנות במכללת אורנים ובחוג לאמנות באוניברסיטת חיפה משמחות ומעניינות. המרחק מבתי הספר הגדולים לאמנות, ממרכז הסצינה, ניכר, וזאת רק לטובה

שמור

20:27 04.07.2017 | עודכן ב: 21:03
שאול סטר | התראות במייל

צילום: הדר סייפן

עבודה של וולא שאחאדה ממכללת אורנים. מקבץ עצמות חיה תלויות באוויר

שתי תערוכות בוגרים מעניינות ומשמחות מוצגות כעת בצפון הארץ: במכון לאמנות במכללת אורנים ובחוג לאמנות באוניברסיטת חיפה. אלה למעשה תערוכות בוגרות, כיוון שרובן ככולן של המציגות הן סטודנטיות — גבר ייצוגי אחד נמצא בכל אחד מהמוסדות, כל השאר נשים. ורוב הנשים המציגות הן פלסטיניות — רובן המוחלט בחיפה, כמחציתן באורנים. מדובר, לפיכך, בסוציולוגיה שונה מאוד מן המקובל בזירה האמנותית הישראלית. ואמנם ניכר המרחק מבתי הספר הגדולים לאמנות, ממרכז הסצינה, מן ה"שדה", וזאת רק לטובה: מן התערוכות עולה חדוות עשייה גדולה, שאיננה עסוקה בחישובי כדאיות, צורות כניסה ואופני התמקמות עתידיים בזירת האמנות; הן רוחשות אנרגיה אמיתית של יצירה.

התערוכות הללו מזכירות כי בתי הספר לאמנות הם מרחבים של למידה והתנסות, של חקירה עצמית ואמנותית, שבהן מתקיים תהליך ממושך של יצירה שתערוכת הסיום היא רק שלב אחד בו, לאו דווקא החשוב ביותר; אם התהליך יצלח, גם לא יהיה זה האחרון. העבודות הטובות הן אלה שנראים בהן עקבות אותו תהליך, ויש לא מעט עבודות כאלה בתערוכות. וכך, ההתהלכות בהן הופכת את הלאות המוכרת מן העומס שבתערוכות בוגרים — תערוכות עמוסות משתתפים, מרובות חללים קטנים, חסרות נושא מאחד — לשמחת הגילוי: העין כבר מצפה להיות מופתעת.

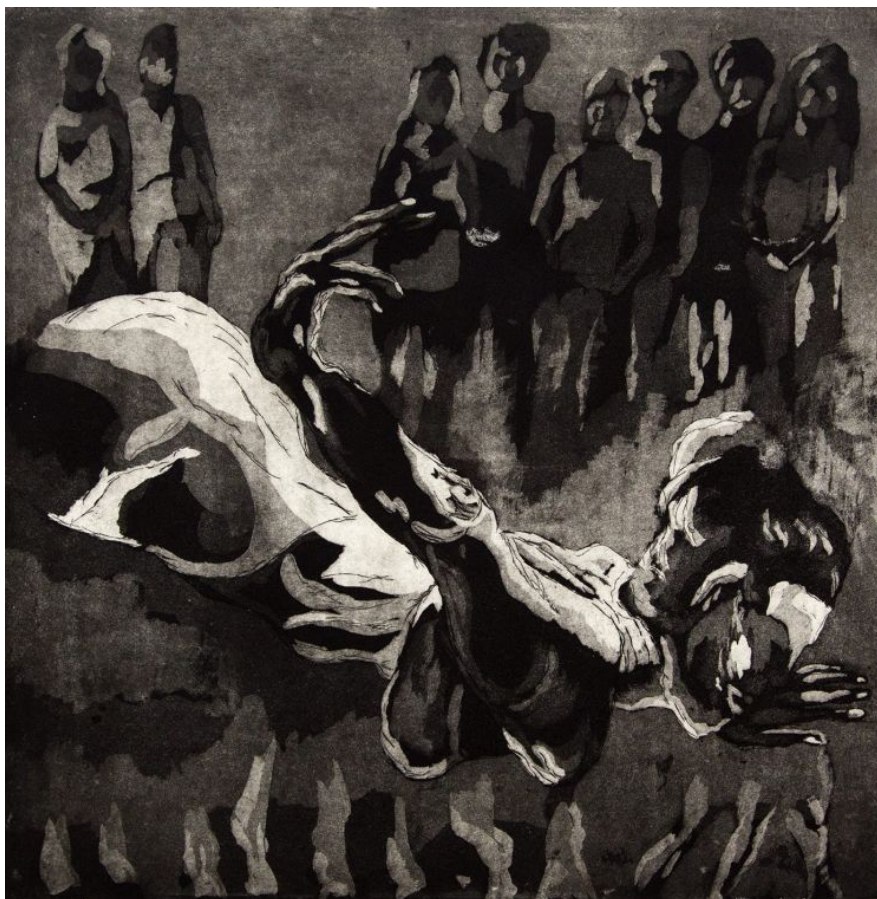
קריאת זן

תנועת יד בוטחת

את תערוכת הבוגרות במכללת אורנים אצר פריד אבו שקרה והיא מוצגת בחלל ששימש בעבר כאולם הספורט של המכללה. נכנסים אליה מן הקומה העליונה וכך היא נפרסת לראשונה במבט עילי, ובו חלוקת המרחב בקירות דקים לחללים זמניים נראית כמעין תפאורה של סרט. התערוכה נפתחת ברישום פחם גדול, עז מבע, מרשים, של מריה סאלח מחאמיד, שמתוח על פני קיר שלם. יש בו שורות של ספרים, חלקם מולבנים ואחרים מוכהים, והתקבצויות של אנשים, וכן צורות גאומטריות החוצות את הבד, ובעיקר נראית בו תנועת יד בוטחת, שמצליחה להחזיק את הפורמט הגדול, ועוברת יפה בין הפרטים למכלול. הציירת, כך כתוב על הקיר, היא בת לאב פלסטיני ואמא אוקראינית, באה ויוצאת בשתי תרבויות שונות. אבל עד כמה חשוב להכיר את הביוגרפיה של היוצרת על מנת להתרשם מעבודתה?

תערוכות בוגרים מרכזות את המבט פעמים רבות דווקא לעיסוק בחומר מסוים, או בטכניקה יצירתית. כאן, זוהי המונוכרומטיות הצפופה, הכמעט מתגרה, שמציפה את העין, וכך מושכת אותה לעבודות מונוכרומטיות נוספות בתערוכה — תחרטים ותצריבים מצויני טכניקה. ניכר כי היתה לסטודנטיות באורנים סדנה טובה שהותירה חותם. כאלה הם התצריבים של ארטל ז'רטמוזרטי, מפורטים ובה בעת תמציתיים, עדינים מאוד. הם חושפים דמות אשה, פעם יושבת בבידודה, מקופלת לתוך עצמה, פעם שוכבת בזירה, נתונה למבטם של קהל מתבוננים. האם זאת האמנית? האם חשוב — לה, לנו — שתהיה זו בת דמותה של האמנית?

צילום: הדר סיפן

תצריב של ארטל ז'רטמוזרטי, ממכללת אורנים. אשה בבידודה

פרוייקטים רבים בתערוכה מקיימים תנועה אחת בלבד, ומוצגים בחדר קטן. למשל, פקעות הזרדים והקוצים, כולם עשויים מקרטון, של אבירו לילו. ולידם, בחדר הסמוך, מקבץ עצמות חיה תלויות באוויר, סבוכות זו בזו, של וולאא שחאדה. אלה מהלכים קטנים, ראשוניים, אבל בדיוק ככאלה, מוצלחים ומסקרנים. במקום להוסיף עוד משהו לעבודות, לנפח אותן, לתת להן "עומק", היוצרות התרכזו בשאלות של קומפוזיציה והצבה בחלל. אלה ערכים אמנותיים חשובים ולא מובנים מאליהם — בעולם אמנותי שמעדיף את ההכבדה והמובן — ומהם יהיה אפשר לפתח ולהעמיק.

אבל גם כך, כל אחת מהעבודות הללו מעמידה מחווה אמנותית שרירה ותקפה, לא מפוזרת. ובכל אחת מהן אצור יופי.

גינאת אמארה, לעומת זאת, העמידה מיצב שלם — סלון בית שעל קירותיו תלויים ציורי שמן, ובו ספה מהודרת, שולחן קפה מחופה מפת טלאים ושטיח פסים, ואל מולם טלוויזיה משדרת. המבקרים מוזמנים להתארח בחלל הבית ולשהות בו, לשבת על הספה ולהתבונן בדמותה של האשה הניבטת ממכשיר הטלוויזיה ומצהירה על יציאתה למאבק על עצמאותה — רעייה ואם לחמישה, אשה עובדת, שמודיעה כי היא עוזבת את כל עיסוקיה ועוברת ל"התפנות לעצמי ולנפשי". באסתטיקה השאולה כולה מהקלטות השהידים רגע לפני יציאתם לפעולת דמים — הרקע הירוק, הטורסו הניצב באופן חזיתי אל מול המצלמה, הקריאה מהדף, הדיבור בשם האל, ההתחייבות עד המוות — האשה מכוסת השיער נגלית כשהידית פמיניסטית, תקיפה ורצינית, שיוצאת לקרב על חייה.

צילום: רחמה חמוה

רחמה חמוה, מתוך "איברים קדושים". המסבחה מדמה את צורת איבר המין הנשי

אבל המעניין כאן איננו רק הווידיאו, אלא הצבת החלל כולו — כמרחב ביתי, נעים ואינטימי, שנחשף באחת כאתר של שעבוד נשי מתמשך, אך גם כמקום שבו תתחיל ההתקוממות נגד הכפפת האשה וניצולה וממנו יפרס אופק של שחרור. חוכמתו של המיצב היא בהיצגים הרבים של האשה בו: דמותה מופיעה בציורים שעל הקירות, בדיוקנאות נונים או בסצינות מחיי השגרה, ובוקעת ממכשיר הטלוויזיה בכל עוצמת דיבורה המכלה. אבל אלה רק מדגישים את היעדרה מהחלל הקונקרטי שיצרה האמנית ושאליו היא מזמנת את הצופים. אולי כבר הסתלקה מהבית, ויצאה לדרכה.

חגיגה של חומרים וארוס

תערוכת הבוגרות של החוג לאמנות באוניברסיטת חיפה, באוצרותה של שרון פוליאקין, היא תערוכה פמיניסטית כל כולה, לאורכה ולרוחבה. היא מתפרסת על פני ארבע הקומות של המבנה המפואר של בית הספר לאמנויות, וכך מחזיקה בשטח תצוגה אדיר ממדים, שאפשר רק לחלום עליו בבתי ספר אחרים לאמנות. 37 בוגרות החוג מקבלות, כל אחת, חלל ראוי, במקרים לא מעטים גדול ומרווח, להצבה והצגה. רבות מהעבודות הן חגיגה של עיסוק בחומרים שונים, בחינת האפשרויות הגלומות בהם, פיתוחם ועיצובם. וועיד סאלח משלשלת מהתקרה הגבוהה של אחד האולמות קווצות שיער ארוכות, מוטלאות, קשורות וסבוכות, עשויות שיירי שיער גזוז ותוספות שיער. התוצאה מרהיבה, בדרמטיות של אמת המידה הרחבה, במעברי הצבע והטקסטורה בין סוגי השיער, בצורות ובדגמי הקשירה. ברקע שלשלאות השיער, וידיאו ובו שורה של נשים צעירות מקרבות את אצבען לפיהן ומהסות בלחש — אולי את בני שיחן — במחוות השתקה חוזרת. בכך הן תובעות את עצמאותן, אבל עוד יותר מכך, את עצמאותן של החומר שצמח פרא מגופן, נחתך

ממנו וכעת נוצר מחדש כנוף רב צורות, קשור ותלוי ולמרות זאת משוחרר.

העבודות של דועאא בדראן ושל סומא קעדאן גם הן עוקבות אחר המעבר מן החומר לצורה — גבס, חימר ועץ שמתגבשים לכדי דימוי, שהוא תמיד דימוי של גוף כלשהו, טורסו נשי מרובה ידיים או בטן הריונית אצל בדראן, רהיטים או חפצי קודש אצל קעדאן, שתיהן מזמנות פולחנים של אלות קדומות שבהם מקבלים החומרים הללו את משמעותם. ואילו רחמא חמזה, בעבודתה "איברים קדושים", מציירת ציורי שמן דקים ורעננים שלידם היא מעמידה שתי מסבחות העשויות מחרוזים שמדמים את צורתו של איבר המין הנשי. מאריא זרייק, בפרוייקט השאפתני ביותר בתערוכה, קושרת בין הפנטזיה הארוטית על הגוף העירום הנשי והגברי, לפנטזיה הפוליטית, של תהלוכת השיבה הפלסטינית.

צילום: רחמה חמזה

מתוך עבודתה של רחמא חמזה "איברים קדושים". ציורי שמן דקים ורעננים

אפשר היה להמשיך לפרוייקטים נוספים. העבודות הללו — אחדות מתפקעות מיניות, אחרות מלאות ארוס שרק חולף דרך הגוף (הגוף היוצר) — צוברות את מובנן גם מתוך הקשרים הנוצרים ביניהן. צריך להיזהר מלמשמע אותן במונחי זהות, לאומית או דתית, כלומר לנסות ולהעמיד להן נרטיב ביוגרפי או חברתי, לחפש את ה"אמירה" שלהן. יהיה זה תמים מדי: ודאי שאמנויות צעירות מתמודדות עם עולמן. אבל אופן ההתמודדות — בחומר, בצורה — הוא המעניין. מן הצד האחר, העבודות הללו אינן נופלות למלכודת המושגיות, לניסיון הלחוצי להראות בקיאות בשיח האמנותי, לתחכום יתר, שפעמים רבות מכשיל עבודות גמר. אלה תערוכות אופטימיות. הן נוסכות תקווה — לא לדוֹקיום או לשלום במזרח התיכון, אלא לשרידותו של המעשה היוצר, על בסיס חיוניותו וכוחו.

Recommended by

גלריה

האלבום החדש של ג'ייזי: בנידות, יציאה מהארון וקניה וסט

גלריה

ירידה באחוזי הצפייה במהדורות החדשות; ערוץ 10 צימצם את הפערים

גלריה

איילת שקד אכן סותמת פיות, אבל ככה אסור להילחם בה

דעות

מתל אביב יפתח המרד

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

מרחבי הרשת

חדשות

כך ריצה עשויה לחזק את הגב

מרחבי הרשת

רשת

רצה להתחתן עם בחורה שהכיר דרך האינטרנט - עד שגילה את הסוד שהסתירה

מרחבי הרשת

כלכליסט

המשטרה: "התפתחות דרמטית בחקירת פרשת בני שטיינמץ"

מרחבי הרשת

Dbroker

פעולה אחת פשוטה שמגדילה תשואה בצורה משמעותית

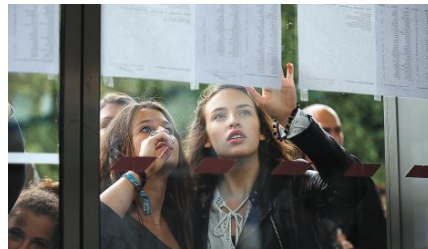
תגובות

הוסיפו תגובה

במאבקו לשרוד, נתניהו שכח מה זה להיות יהודי | ורט

יוסי ורט | 30.06.2017 | 174

הרפובליקה בטירוף: הבגרות בפילוסופיה מסעירה את צרפת

דב אלפון | 29.06.2017 | 178

גזענות בתחתונים: למה נקנס תושב שכם שהגיע לבלות בים בנתניה?

רועי צ'יקי ארד | 30.06.2017 | 271

שירה, טייסת חיל האוויר, קראה את עירית לינור ולא יכולה לשתוק

שירה, טייסת במילואים | 29.06.2017 | 289

- ההו-הא
- בבית של דודתי הרגו 180 יהודים בארוחת ערב
- ברק כהן מסביר לאסף הראל איך עושים מהפכה
- משרד החינוך חושף את הציון של כל בית ספר בישראל
- התנדבתם בחוות אריות באפריקה? כנראה שעזרתם להרוג אותם
- איילת שקד אכן סותמת פיאות, אבל ככה אסור להילחם בה
- שירת הברבור הנפלאה של רובינשטיין

מערכת | הנהלה | אודות הארץ | דרושים | צור קשר | עשה מינוי | שאלות ותשובות | פרסם אצלנו

מדורים	כלים שימושיים	עכבר העיר	TheMarker	שיתופי פעולה	עדכונים במייל
חדשות	המייל האדום	עכבר כרטיסים	שוק ההון	סודות קיסריה	
סרטים מומלצים	מדיניות פרטיות	כרטיסים במתנה	חדשות	פנסוס טיולים	
מזג אוויר	חלון מבזקים	ביקורת מסעדות	גלובל	בית אבי חי	
אוכל	ארכיון הארץ	אמנות	נדל"ן	עושים עסקים בת"א - יפו	
מסעדות מומלצות	דיוור הארץ	במה	TechNation	- SUPERMARKER	
ספרים	כל כתרות היום	טלוויזיה	MarkerWeek	צרכנות פיננסית	
סרטים	צור קשר	ילדים	מגזין TheMarker	אופנה	
דעות	מודעות אבל	לילה	TheMarker Women	הריון ולידה	
גלריה	תנאי שימוש	מוזיקה	דין וחשבון	משפחה	
ספורט	מינוי הארץ	ביקורות סרטים	מדיה ופרסום	השקעות נדל"ן בחו"ל	
דירוג בתי הספר	מינוי לעיתון	עכבר העיר	עסקים קטנים	Michael Laitman	
משבר הדסה	מידע למנויים	עכבר עולם	צרכנות		
Haaretz.com	כנסים	מסעדות כשרות	קריירה		
India - Palestinians	נגישות	רכילות	רכב		
India - Israel - Arms		סופ"ש	TheMarker TV		
Trump - CNN		תל אביב	כנסים		
Global Cyber Attack		חיפה	Cafe		
Israel news		ירושלים	Finance		
Middle East			ת"א 35		
Travel in Israel			ת"א 125		
Jewish World			מניית טבע		
Shabbat Times			מניית בזק		

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל © כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ